

glasilo

vrhovnega sveta

leto LXXXVII julij - september 2006

394

Pascual Chávez

»DAJ MI DUŠE, DRUGO VZEMI«

Karizmatična identiteta in apostolska gorečnost

Izhajamo iz don Boska, da bi prebudili srce vsakega salezijanca

Pascual Chávez V.

»Daj mi duše, drugo vzemi«

Karizmatična identiteta in apostolska gorečnost

Izhajamo iz don Boska, da bi prebudili srce vsakega salezijanca

GVS 394

Naslov izvirnika

»Da mihi animas, cetera tolle«

Identita' carismatica e passione apostolica

Ripartire da Don Bosco per risvegliare il cuore di ogni salesiano

v: **Atti del Consiglio Generale** (Glasilo vrhovnega sveta)

letu LXXXVII, julij-september 2006, št. 394

Atti del Consiglio Generale je uradni organ animacije

in obveščanja za salezijansko družbo

Prevedel: prof. Stane Okorn SDB

Uredil: Marjan Lamovšek SDB

Izdal in razmnožil: Salezijanski inšpektorat, Ljubljana

Namesto rokopisa za člane salezijanske družbe

Ljubljana, 2006

Pascual Chávez

»DAJ MI DUŠE, DRUGO VZEMI«

Karizmatična identiteta in apostolska gorečnost
Izhajamo iz don Boska, da bi prebudili srce vsakega salezijanca

*Rim, 24. junija 2006
Na praznik rojstva sv. Janeza
Krstnika*

Predragi sobratje!

Ko vam pišem, se mi misel z vero in hvaležnostjo v srcu vrača na g. Valentina De Pablo, vrhovnega svetovalca za pokrajino Afrika in Madagaskar. Njegova nenadna in nepričakovana smrt nas je presenetila in pretresla. Hvaležen sem vam vsem za številne in iskrene izraze bližine in sožalja. Skupaj se zahvalimo za dar salezijanskega, duhovniškega in misijonarskega poklica g. Valentina. Spominjajmo se ga v svojih molitvah. V zadnjih dneh je sodeloval na vrhovnem svetu pri izbiri teme vrhovnega zbora. Ko je sedaj že pri Bogu, bo gotovo prosil za nas vse, za uspeh vrhovnega zbora in za pokrajino Afrika – Madagaskar.

1. SKLIC 26. VZ

Na godovni dan našega ljubljenega očeta in ustanovitelja don Boska, ki je za to priložnost zbiral ob sebi vse valdoške fante, sodelavce in dobrotnike, vam vesel v njegovem imenu pišem to pismo, s katerim **po določbah 150. člena naših konstitucij sklicujem 26. vrhovni zbor**. Vrhovni zbor je »poglavitno znamenje edinosti Družbe v njeni različnosti (K 146). Zbrali se bomo, da bi razmišljali, kako naj bi »ohranili zvestobo evangeliju in ustanovnikovi karizmi ter čut za potrebe časa in kraja« (K 146). V tem času bo don Bosko gotovo z nami.

Vabim vas, da na ta dogodek gledate kot na nove binkošti v življenju družbe, ki si na vrhovnem zboru »pod vodstvom Gospodovega Duha prizadeva, da bi v določenem trenutku zgodovine spoznala Božjo voljo in tako bolje služila Cerkvi« (K 146). Veličina Svetega Duha se razodeva v njegovi moči, ki zna prenoviti obličje zemlje (prim. Ps 104,30) in vse napraviti novo. Božji Duh, ki je navzoč ob različnih zgodovinskih trenutkih, bo znal prenoviti našo ljubezen do don Boska.

Božji Duh je vel nad vodami ob stvarjenju sveta (prim. 1 Mz 1,2). Dan je bil človeku, ko mu je bil vdahnjen dih življenja (prim. 1 Mz 2,7). Vodil je Abrahama, da je v pokorščini vere odgovoril Bogu, ko ga je klical, naj zapusti svojo deželo in svoje sorodstvo, ter šel v obljubljeni deželo (prim. 1 Mz 12,1-4). Dan je bil Mojzesu na Sinaju kot beseda življenja, ko mu je dal zapovedi (prim. 2. Mz 20,1-18). Prišel je nad izraelske moške in žene, da jih je spreobrnil v osvoboditelje lastnega ljudstva in v preroke Boga najvišjega (prim. Apd 2,17).

Sveti Duh je obsenčil Devico Marijo in jo napravil za mater Božjega Sina (prim. Lk 1,35). Mazilil je Jezusa na dan njegovega krsta in ga spodbudil, da je šel oznanjat evangelij kraljestva (prim. Mr 1,10-15). Razlit je bil nad apostole v podobi ognjenih jezikov in postali so verne priče Vstalega (prim. Apd 2,1-11).

Sveti Duh še danes navdihuje pospeševanje življenja in dostojanstva človeške osebe; odpira duše in srca mož in žena za Boga in za Kristusa; je sladki gost, ki ne ravna na silo, ampak s prepričevanjem, zahteva pa ubogljivost njegovim navdihom.

Prihodnji vrhovni zbor bo šestindvajseti v zgodovini naše družbe. Nadaljeval bo misli prejšnjih zborov v iskrenem prizadevanju za zvestobo Bogu in mladim. Šestindvajseti zbor bo v Rimu v Salesianumu vrhovne

hiše. Začel se bo v nedeljo 24. februarja 2008 v Turinu, zibelki naše karizme, kjer bomo obiskali dom in očeta, da bi zajemali moči pri koreninah našega duha. Začeli ga bomo s somaševanjem v baziliki Marije Pomočnice in z obiskom salezijanskih krajev, ki so vir navdiha in delovanja. Nato bomo odšli v Rim, kjer bo sedež zbora.

Za voditelja sem imenoval g. Francesca Cereda, svetovalca za formacijo, ki je od tega trenutka naprej odgovoren za pripravo in potek vrhovnega zbora.

Da mihi animas, cetera tolle (prim. K 4) je tema, ki sem jo skupaj z vrhovnim svetom izbral za 26. VZ. O tej temi smo večkrat govorili na skupnih obiskih (it. *visita d'insieme*) in je zelo pri srcu meni in vrhovnim svetovalcem. Pomeni don Boskov duhovni in pastoralni program. V njem je obsežna **karizmatična identiteta in apostolska gorečnost** vsakega salezijanca.

Tema je obsežna. Zato smo hoteli usmeriti pozornost 26. VZ-a na štiri tematske sklope: nujnost *evangeliziranja*, potreba po *sklicevanju* na salezijansko posvečeno življenje, zahteva, da živimo v *evangeljskem uboštvu* in izziv, da bi se odpravili na *nova področja* poslanstva.

1.1 Nagibi pri izbiri teme

Že dolgo časa je v meni zorelo prepričanje, da družba danes mora prebuditi srce slehernega sobrata z gorečnostjo gesla *Da mihi animas*. Tako bo dobila navdih, nagib in moč, da dá odgovor na pričakovanje Boga in na potrebe mladih, ter se bo pogumno in strokovno lotila današnjih izzivov.

Ko smo si prisvojili geslo *Da mihi animas, cetera tolle*, si hočemo prisvojiti don Boskov duhovni in apostolski program ter razlog njegovega neutrudljivega dela za »slavo Božjo in rešenje duš«. Tako bomo lahko znova našli izvor naše karizme, cilj našega poslanstva in prihodnost naše družbe.

Dvestoletnica don Boskovega rojstva, ki jo bomo obhajali 2015, kar ni tako daleč, je vabilo, da prosimo don Boska, naj se vrne med nas in med mlade: »*Don Bosco ritorna! - Vrni se, don Bosko!*« To pa je hkrati spodbuda vsakemu salezijancu, naj se vrne k don Bosku in k mladim: »*Vrnimo se k don Bosku, tako da se vrnemo k mladim!*« Don Bosko in mladi so neločljivi: don Bosko je naš oče in naš vzor; mladi pa so kraj, kjer »srečujemo

Boga« (K 95) in »domovina našega poslanstva«. ¹ K don Bosku se lahko vrnemo samo prek mladih.

Izraz *Da mihi animas, cetera tolle* je molitev k Bogu tistega, ki se v naporih, prizadevanju in v apostolskih izzivih odpove vsemu in se žrtvuje za vse. Ker pa je to molitev, nam dopoveduje, da poslanstvo ni isto kot pastoralne pobude in dejavnosti. Poslanstvo je bolj Božji dar kot apostolska naloga. Uresničevanje te naloge je molitev sredi dela. V tem je opora, da bomo premagali aktivizem in nevarnost, da »bi izgoreli sredi delovanja«.

Don Boskov program po mojem nosi v sebi odmev besed »žejen sem«, ki jih je Jezus izrekel na križu, ko je izročal svoje življenje za uresničenje Očetovega načrta (Jn 19,28). Kdor si je prisvojil ta Jezusov klic, se bo naučil z njim deliti njegovo trpljenje »do konca«. Jezusova beseda postane poziv, da bi vsak od nas poživil žejo po dušah in obnovil obljubo, ki jo je don Bosko dal svojim fantom: »Do zadnjega diha bom z vami.« Srce salezijanca se zato navdihuje ob prebodenem Kristusovem srcu. ²

Don Boskovo geslo je povzetek salezijanske mistike in askeze, kot ga je izrazil v »sanjah o desetih diamantih«. Tu se križata dva dopolnilna pogleda: pogled vidnega salezijančevega obraza, ki razodeva njegovo drznost, njegov pogum, njegovo vero, njegovo upanje, njegovo popolno predanost poslanstvu, in pogled njegovega skritega srca kot posvečene osebe, čigar živčni sistem je sestavljen iz globokega prepričanja, ki ga vodi, da sledi Jezusu v njegovem pokornem, ubogem in čistem življenju.

1.2 Opravljeni postopki za določitev teme

Pri izbiri teme smo hoteli izhajati iz življenja inšpektorij. V pripravi skupnih obiskov (it. *visite d'insieme*) smo povabili inšpektorije, naj preverijo, koliko so si usvojili misli 25. VZ-a, in prikažejo nekatere načrte za prihodnost, tako da prikažejo največje dosežke v zadnjih letih, najpomembnejše izzive, vire moči, ki jih imajo na razpolago za prihodnost, in težave, s katerimi se srečujejo.

Skupni obiski (it. *visite d'insieme*) so tako postali prvi korak v pripravi na 26. VZ, saj so nam prikazali različne razmere v družbi, njene pozitivne in slabe strani, njene priložnosti in izzive.

¹ E. VIGANO, *Consagración apostólica y novedad cultural*. Izd. CCS (Madrid 1987) str. 159.

² Prim. BENEDIKT XVI., *Bog je ljubezen*, št. 12.

Vedno znova je nastajala žgoča potreba, da bi z veseljem in navdušenjem vžgali srca sobratov, ki naj bi živeli salezijansko življenje in uresničevali poslanstvo med mladino. Vse to je ponovno klicalo h gorečnosti po geslu *Da mihi animas, cetera tolle*. Hkrati pa so se z novimi poudarki pojavljale druge skupne teme, kot evangelizacija, poklici, uboštvo in nova obzorja.

Ob koncu plenarne seje vrhovnega sveta za december 2005 in januar 2006 mi je vsak svetovalec izročil svoje predloge za 26. VZ. Tudi oni so najbolj poudarili isto temo z različnimi razlogi in poudarki, vrnitev k don Boskovi karizmi, k salezijanski identiteti in apostolski gorečnosti. Hkrati pa so se pojavljale posebne snovi, kot evangelizacija danes, poklici za salezijansko posvečeno življenje, uboštvo, nova obzorja salezijanskega poslanstva, oblikovanje in družbeno obveščanje.

Postopek za izbiro teme smo končali s skupnim razmišljanjem na izredni seji vrhovnega sveta od 3. do 12. aprila letos. Pripeljal nas je do določitve zgoraj navedene teme.

1.3 Temeljni cilj teme

Temeljni cilj 26. VZ-a je okrepitev naše karizmatične identitete z vrnitvijo k don Bosku, tako da prebudimo srce vsakega salezijanca z gorečnostjo po geslu *Da mihi animas, cetera tolle*.

Ta cilj terja od nas, da poglobimo svoje znanje o don Bosku in vzamemo v roke konstitucije, zlasti poglavje o salezijanskem duhu, da bi obnovili svoje istenje z njim, našim očetom in učiteljem, in se navdihovali ob njegovih velikih načelih.

Terja tudi, naj v srcu vsakega sobrata prižgemo ogenj duhovne in apostolske gorečnosti, tako da mu pomagamo spodbuditi in povezati življenje s prizadevanjem za uresničenje »Božje slave in rešitve duš«.

Bližina leta 2015, dvestoletnice don Boskovega rojstva, pomeni za družbo milost, ki nas kliče, naj na različnih področjih utelesimo njegovo karizmo oziroma duha in poslanstvo našega ustanovnika in očeta. To slavlje bo pravzaprav cilj 26. VZ-a.

Da bi dosegli cilj 26. VZ-a, je predvsem potrebno, da boljše *spoznamo don Boska*: treba ga je preučevati, ljubiti, posnemati in se mu priporočati (K 21). Poznati ga moramo kot učitelja življenja, ob čigar duhovnosti se napijemo kot sinovi in učenci; kot ustanovnika, ki nam kaže pot poklicne

zvestobe; kot vzgojitelja, ki nam je kot dragoceno dediščino zapustil preventivni sistem; kot zakonodajalca, kolikor nam konstitucije, ki nam jih je dal on neposredno in za njim salezijansko izročilo, ponujajo karizmatično branje evangelija in hoje za Kristusom.³

Danes je bolj kot včeraj in jutri je bolj kot danes velika nevarnost, da bi potrgali žive vezi, ki nas povezujejo z don Boskom. Minilo je več kot sto let od njegove smrti. Pomrli so rodovi salezijancev, ki so bili v živem stiku z njim in so ga poznali od blizu. Veča se časovna, zemljepisna in kulturna razdalja od ustanovnika. Zmanjkuje nam tisto duhovno ozračje in tista psihična bližina, ki sta omogočali spontano sklicevanje na don Boska in na njegovega duha že ob pogledu na njegovo podobo. Kar nam je bilo izročeno, lahko izgubimo. Ko se oddaljujemo od ustanovnika, blede karizmatična identiteta, ko slabijo vezi z njegovim duhom, bomo v nevarnosti, da ne bomo imeli ne prihodnosti ne državljskih pravic, če ne bomo poživili naših korenin.

Menim, da nam danes bolj grozi kriza *verodostojnosti* kot kriza identitete. Živimo v slepi ulici. Živimo pod pritiskom »status quo«. Obstajajo bolj nezavedni kot namerni odpori proti spremembam. Čeprav smo prepričani o učinkovitosti evangeljskih vrednot, le s težavo pridobivamo srca mladih, za katere bi morali biti znamenje upanja. V dno srca nas pretresa dejstvo, da v življenju mladih vera nima več pomembnega mesta. Le malo se ujemamo z njihovim svetom, oddaljeni smo, če ne kar tuji njihovim načrtom. Ugotavljamo, da naša znamenja, naše pobude in govornice niso učinkovite. Zdi se nam, da nimajo vpliva na njihovo življenje.

Poleg življenjskega zagona, ki je zmožen pričevanja in predanosti do mučeništva, pa salezijansko življenje pozna tudi »past povprečnosti v duhovnem življenju, postopnega pomeščanjevanja in porabniške miselnosti.«⁴ V dokumentih, ki jih je izročilo poimenovalo »duhovna oporoka«, nam je don Bosko zapisal: »Od trenutka, ko se bo začela razraščati osebna udobnost tako v sobah kot v zavodih, bo začela naša družba propadati [...] Ko se bo med nami začela pojavljati želja po udobju in lagodnosti, bo naša družba končala svoj tek.«⁵

³ Prim. P. CHÁVEZ, *Zreti na Kristusa z don Boskovim pogledom*, GVS 384 (2003).

⁴ CIVCSVA, *Ripartire da Cristo – Začeti znova pri Kristusu*, št. 12.

⁵ P. BRAIDO (Ed.) *Don Bosko vzgojitelj, spisi in pričevanja*, Rim, LAS 1997, str. 409, 437.

Majhno število poklicev in krhkost v poklicu mi dajejo misliti, da morada mnogi niso prepričani o družbeni, vzgojni in oznanjevalni koristnosti našega poslanstva. Spet drugim pa se naše delovno prizadevanje ne zdi v skladu z njihovimi težnjami, češ da ne znamo zastavljati kaj novega. Nekateri se čutijo ujeti v trenutne potrebe, ki vedno bolj pritiskajo.

Vrniti se moramo k mladim z vedno večjo usposobljenostjo. Don Bosko je izdelal svoj slog življenja, svojo pastoralno in pedagoško dediščino, svoj sistem in svojo duhovnost, živeč med mladimi. Don Boskovo poslanstvo je bilo edinstveno. Bil je vedno in samo z mladimi in za mlade, četudi iz posebnih razlogov ni mogel biti telesno v stiku z njimi, četudi njegovo delo ni bilo neposredno v njihov prid. Zato je trmasto branil svojo karizmo ustanovitelja za mlade vsega sveta kljub pritiskom cerkvenih oseb, ki niso vedno gledale naprej. Salezijansko poslanstvo je »prednostna ljubezen« do mladih. V začetku je taka prvenstvena ljubezen bila Božji dar, od našega razumevanja in od našega srca pa je odvisno, ali jo bomo sprejemali, razvijali in dopolnjevali.

Pravi salezijanec ne pobegne z mladinskega področja. Salezijanec v dno pozna življenje mladih: njegovo srce bije tam, kjer bije srce mladih. Salezijanec živi zanje, živi za njihove probleme. Mladi so smisel njegovega življenja: njegovo delo, študij, čustva in prosti čas so namenjeni njim. Salezijanec ima bivanjsko, toda tudi teoretično spoznanje, da lahko spozna njihove probleme in ustvari mladinsko pastoralo, primerno časom.

Danes moramo poglobiti *salezijansko pedagogiko*. Zato moramo preučevati in uresničevati tisti posodobljeni preventivni sistem, kot si ga je zaželel don Egidij Viganñ. Delavci in znanstveniki morajo razvijati njegove velike možnosti, posodobiti načela, pojme, smernice in razlagati njegove temeljne ideje: večjo Božjo slavo in odrešenje duš, živo vero, trdno upanje in pastoralno ljubezen, vzgojo za dobrega kristjana in poštenega državljana, trinom »veselje, študij in pobožnost«, trikratni «s»: *salute* (zdravje), *scienze* (znanost), *santita'* (svetost), pobožnost, moralnost in kulturo, evangelizacijo in civilizacijo.

Isto moramo reči o glavnih metodoloških smernicah: skrbeti, da te najprej imajo radi, kot pa da bi se te bali. Razum, vera, ljubeznivost; oče, brat, prijatelj; domačnost zlasti na odmorih. Pridobivati si srca. Vzgojitelj, ki se posveča blaginji svojih gojencev. Široka svoboda, da skačejo, tekajo in kričijo po mili volji. Vse to je treba prebrati »novodošlim« mladim, ki so poklicani živeti v najrazličnejših razmerah in problemih, v zelo

spremenjenih časih, v katerih so celo humanistične vede podvržene kritičnim razmislekom.

Nujno je poznati, poglobiti in živeti *don Boskovo duhovnost*. Ni dovolj, če poznamo samo zunanje vidike don Boskovega življenja, njegovih dejavnosti in njegove vzgojne metode. V jedru vsega kot vir rodovitnosti njegovega delovanja in njegove pomembnosti je nekaj, kar velikokrat spregledamo: njegova globoka duhovna izkušnja, čemur bi lahko rekli njegova »domačnost« z Bogom. Kdo ve, če ni to ravno tisto najboljše, za kar ga moramo prositi, ga posnemati in hoditi za njim, da bi se srečali s Kristusom in da bi se z njim srečali tudi mladi!

Ni lahko priti do identifikacije z don Boskovo duhovno izkušnjo. To je morda še najmanj poglobljen del don Boskovega življenja. Don Bosko je bil ves usmerjen v delo in nam ni opisal svojega notranjega razvoja in ni zapustil izrecnih razmislekov o svojem duhovnem življenju. Ni pisal duhovnih dnevnikov, ni podajal razlag. Rajši je prikazoval svojega duha z opisovanjem dogodkov iz svojega življenja ali z življenjepisi svojih fantov. Ni dovolj reči, da je njegova duhovnost duhovnost človeka, ki je predan aktivni in ne kontemplativni pastoralni, pastoralni med učeno in ljudsko duhovnostjo.⁶

V središču njegove duhovnosti je edino Bog, ki ga je treba spoznavati, ljubiti in mu služiti prek uresničevanja nedvomnega osebnega poklica, usmerjenega v versko in apostolsko, dobrodelno, vzgojno in pastoralno dejavnost za mlade, zlasti uboge in zapuščene, da bi jim pomagal do celostnega odrešenja po vzoru Kristusa Odrešenika in v šoli Marije, matere in učiteljice. Vsekakor ne smemo prezreti, da je v nekem zvezku njegovih pisem najpogostejši samostalni »Bog« in za glagolom »delati« najpogostejši glagol »moliti«.⁷

Vzorec don Boskove duhovne izkušnje je povzet v geslu *Da mihi animas, cetera tolle*, se pravi, da želi samo rešitev duš in nič drugega. Navedek iz 1 Mz 14,21 pri njem dobiva lastne značilnosti, saj svetopisemskemu izrazu pripiše prilagojen, alegoričen pomen v obliki kratkega zdihljaja.

⁶ Prim. P. BRAIDO, *La liturgia della vita nel servizio della carita' tra i giovani di un contemplativo nell'azione*, v E. CARR. (uredil) *Spiritus spiritualia nobis dona potenter infundit*. A proposito di tematiche liturgico-pneumatologiche. Studi in onore di Achille M. Triacca, Roma 2005, str. 143-157.

⁷ Prim. F. MOTTO, *Verso una storia di don Bosco piu' documentata e piu' sicura*, v: *Ricerche storiche Salesiane*, 41 (julij-december 2002), str. 250-251.

Izraz *animas* označuje ljudi, konkretno mlade, za katere je ves zavzet in želi samo njihovo dokončno odrešenje. Izraz *cetera tolle* pomeni odpoved vsemu, kar pa ne pomeni izničenja samega sebe in stapljanja z Bogom, temveč gre za apostolsko askezo. Za don Boska je odpoved zemeljskim stvarjem potrebno duševno stanje absolutne svobode in predanosti zahtevam apostolata.

1.4 Druge naloge

Poleg poglobljanja predložene teme ima 26. VZ še druge posebne naloge. Prva med njimi je izvolitev vrhovnega predstojnika in članov vrhovnega sveta za obdobje 2008-2014.

Potem je treba dopolniti in preveriti nekatere zahteve, dane na 25. VZ-u, ali spremembe, ki jih je sprejel ta zbor. V skladu s št. 112 in 115 je pomembno na novo premisliti o organizaciji in strukturi dikasterijev našega salezijanskega poslanstva: za mladinsko pastoralo, za misijone in za družbeno obveščanje. 25. VZ je tudi naročil razmislek o oblikovanju treh evropskih pokrajin (prim. št. 124, 126 in 129). Čutimo potrebo, da po spremembah v konstitucijah preverimo odgovornost vikarja vrhovnega predstojnika za salezijansko družino (prim. 25. VZ, 133).

Končno je treba še razmisliti o podobi in vlogi krajevnega ekonoma (K 184), da bi dali odgovor na tekoče probleme.

2. RAZMERE OB ČASU 26. VZ-A

Zgodovinskost življenja in načelo učlovečenja terjata, da ne moremo obiti zgodovinskih pogojenosti, saj le-te niso samo prizorišče življenja in salezijanskega poslanstva, marveč tudi izzivi in možnosti zanju. Rad bi torej na kratko opisal razmere, v katerih bo potekal 26. VZ glede na karizmatično identiteto in apostolsko gorečnost.

2.1 Potrebe in pričakovanje mladih

Don Bosko je takoj po duhovniškem posvečenju, ko je v cerkvenem konviktu v Turinu dopolnjeval študij pastoralke, pod razsvetljenim vodstvom don Cafassa hodil po mestnih ulicah, obiskoval trgovine, delovišča, tržnice in zapore. Tako je v živo spoznal položaj mnogih fantov, njihovo bedo in njihove želje. Ob vsem tem je začutil nujo, da bi se kdo zavzel zanje, jim pomagal in poskrbel za rešitev njihovih duš. Porodila se mu je ideja o oratoriju, v katerem bo don Bosko uresničil svoj poklic.⁸ Iz krika mladih spoznamo brezpogojno gorečnost za njegov program: *Da mihi animas, cetera tole*.

Če se danes hočemo vrniti k don Bosku, da bi poglobili in prenovili svojo poklicno identiteto, moramo tudi mi izhajati od mladih, razumeti njihovo pričakovanje in v njih poslušati, kar Bog zahteva od nas.

Čprav mladi živijo v različnih razmerah, jim je skupna občutljivost za velike vrednote življenja, ljubezni in svobode, srečujejo pa se tudi z mnogimi težavami, ko jih hočejo uresničevati. Ne smemo spregledati njihovih potreb in pričakovanja, pa tudi ne ovir in nevarnosti, s katerimi se srečujejo.

Življenje: potrebe in nevarnosti

Mladi iščejo *kakovost življenja*: želijo živeti življenje v polnosti. Iščejo pomenljive življenjske vzorce. Hočejo ustvarjati svoje življenje, začeniši s samospoštovanjem in pozitivnim sprejemanje samih sebe. Čutijo potrebo po *novih vrednotah*, kot so središčnost osebe, človeško dostojanstvo, mir

⁸ Prim. G. Bosco, *Spomini iz oratorija*, drugo desetletje, pogl. 11 in 12.

in pravičnost, strpnost in solidarnost. Raziskujejo *duhovnost* in presežnost, da bi v tem burnem in razklanem svetu našli ravnotežje in harmonijo. Želijo si osebne, iskrene in neinstitucionalne vernosti. Pri iskanju smisla življenja si želijo *spremljanja* odraslih, ki naj bi jih poslušali, razumeli in usmerjali.

Beda, ki jo povzroča neoliberalni sistem, prisiljuje veliko mladih v boj za preživetje. Preko 200 milijonov mladih, 18 % mladih vsega sveta, živi z manj kot 1 dolarjem na dan, okoli 515 milijonov pa z manj kot 2 dolarjema. Leta 2002 so ugotavljali, da je 175 milijonov izseljencev na svetovni ravni, od katerih je 26 milijonov mladih. Brezposelnost, zlorabljanje in pomanjkljiv vzgojni sistem, ki daje možnost samo izbrancem, omejujejo njihove možnosti za prihodnost: 88 milijonov mladih je brezposelnih, 130 milijonov jih nima nikakršne izobrazbe.

Kultura *nasilja* se pojavlja kot reakcija na stisko. Opažamo pojav mamil, terorizma, vojn, otrok-vojakov in genocida. Raven prestopništva je dramatično porasla v deželah v razvoju. Mladostno prestopništvo je pogostokrat povezano z zlorabo alkohola in mamil. V Afriki je povezano z lakoto, revščino in brezposelnostjo.

Življenje in njegovo dostojanstvo ogrožajo *splavi, samomori, evtanazija in mučenje*, ki širijo kulturo smrti in izgubo smisla življenja. V enem letu 5 milijonov deklet napravi splav v starosti od 15 do 19 let. Tudi krščansko življenje fantov je v nevarnosti, če ne presežejo *razkoraka med vero in življenjem*.

Ljubezen: potrebe in nevarnosti

Občutljivost, oblike njihovih medsebojnih odnosov, govorica in načini življenja se vedno bolj razlikujejo od odraslih. V središče stopa telo in vidna podoba, vrednota *spolnosti* in čustvenega področja, *nove govorice*, ki odpirajo nove oblike medsebojnega sporazumevanja in odnosov, ki jih omogočajo nove tehnike.

Zlasti med mladimi se pojavljajo *nove oblike zavzetosti* in sodelovanja na socialnem področju prek številnih mrež odprtosti, bližine in neposredne socialnosti, ki se umeščajo v prostor med zasebnim in javnim življenjem kot izkušnje prostovoljstva ali civilnega služenja v najrazličnejših oblikah in slogih, neglobalnih, ekoloških, mirovniških in drugih gibanjih.

Nevarnost pa pomeni tista kultura, ki spodbuja posesivno in površno ljubezen, ki išče neposredno ugodje, ki pospešuje prodajanje telesa in spolno zlorabljanje, zgodnje nosečnosti več kot 14 milijonov mladoletnic in krhkost odnosov med partnerjema. AIDS izzove hude bolezni in poraja strah: najmanj 50% novih okuženj nastaja med mladimi. Okoli 10 milijonov mladih je okuženih z AIDS-om, od katerih je 6,2 v podsaharski Afriki, 2,2 pa v Aziji. Trenutno se ceni, da je okoli 15 milijonov mladih pod 18 leti sirot zaradi AIDS-a. Od njih okoli 12 milijonov živi v podsaharski Afriki, leta 2010 pa bi njihovo število lahko naraslo na 18 milijonov.⁹ Cerkev ima velike težave, da bi ponudila pomembno moralno rešitev za mlade.

Svoboda: potrebe in nevarnosti

Mladi čutijo potrebo, da si zgradijo *lastno identiteto*. Imajo veliko znanja in izkušenj, vendar živijo v veliki razdrobljenosti in zmedenosti, brez pomembnih opornih točk. Zato so negotovi in krhki v iskanju lastne identitete in opredelitve svoje prihodnosti. Čutijo pa veliko potrebo po sreči: biti srečen so sanje in največji načrti, ki jih mladi nosijo v srcu. Zavzemajo se za *pravico do drugačnosti*, ki naj preseže težnjo po izenačenju globalne družbe in prizna vrednoto izkušnje nad vsako ideologijo in teoretskim znanjem. Zahtevajo, naj jih svet prizna in da sami odločajo v družbenem, delovnem in političnem življenju.

Kulturna manipulacija prek sredstev družbenega obveščanja pospešuje površno, porabniško in uživaško kulturo. Ovira pa so tiste države, ki močno vplivajo na izgradnjo lastne identitete: *konformizem* kot nekritično prilagajanje, *pragmatizem*, ki skuša doseči neposredne rezultate, *relativistična in individualistična miselnost*, s katero skušamo najti svobodo brez vsakih vrednot.

2.2 Socialni in kulturni izzivi

Ne smemo pozabiti, da naša družba danes živi svojo karizmatično identiteto in svoje mladinsko poslanstvo v zelo različnih kulturnih in družbenih razmerah. Odnos do kulture in družbene stvarnosti igra odločilno

⁹ Podatki so bili objavljeni v *United Nations World Youth Report* (www.un.org/esa/socdev/unyin/wyr05.htm).

vlogo pri učinkovitosti njene navzočnosti. Skušajmo v teh različnih razmerah izluščiti nekaj skupnih vidikov.

Temeljne težnje

Najprej moramo spomniti na obstoj dveh *prečnih teženj*, ki sta značilni za epohalno spremembo, ki jo doživljamo: na eni strani obstaja težnja po kulturni enotnosti, ki skuša prekopirati zahodni model z odpravljanjem razlik; na drugi strani pa močno kulturno nasprotovanje verskega značaja, ki pelje v vedno večje razlikovanje npr. med islamom in zahodom, med sekularizirano družbo in krščanstvom.

Na drugem mestu pa moramo opozoriti na pojav *globalizacije*, ki ji daje krila tehnični razvoj, ki prežema mnoge vidike družbe in kulture. Z ekonomskega vidika se povsod širi neoliberalni vzorec, ki temelji na tržnem sistemu in skuša prevladati nad drugimi človeškimi vrednotami osebe in ljudstev. Na kulturnem področju se hoče vsiliti proces poenotenja kultur po zahodnem vzorcu s postopnim ukinjanjem kulturnih in političnih razlik med ljudstvi. Končno pa sredstva družbenega obveščanja prek medijske kulture in informatične družbe uvajajo globoke spremembe v navadah, v razdeljevanju bogastva in v pridobivanju delovnega mesta.

Izzivi na družbeni in kulturni ravni

Opažamo močno težnjo po *človeški gibljivosti*, ki jo kažejo človeške množice, ki se zaradi revščine, lakote in nerazvitosti izseljujejo v dežele bogastva in blaginje. Eden od vidikov tega pojava je urbanizacija ali notranja migracija v deželah. Še kar naprej obstaja *izziv revščine*, lakote, bolezni in nerazvitosti skupaj z izzivi, ki izhajajo iz zlorabe otrok in mladotletnikov, kar se kaže v tragičnih obrazih izrinjenosti, delu mladostnikov, spolnem turizmu, prosjačenju, otrocih ulice, mladostnem prestopništvu, otrocih-vojaki in otroški umrljivosti. Družba vedno bolj tone v porabništvo in se povsod širi *porabniška miselnost* tako v bogatih deželah kakor tistih na poti razvoja.

Protislovna *kultura življenja in smrti* se vrinja v skladu z razvojem biotehnologij in evgenetike. Obstaja *neravnotežje* med razvojem človeka in ljudstev ter tehnikami informacije in komunikacije. Vedno bolj se utr-

juje *individualistična kultura*, ki poraja relativistično gledanje na stvarnost in na človeka. Iz takega antropološkega gledanja izhaja novo oblikovanje človeških vrednot, ki temeljijo na etičnem relativizmu, ki ga je papež Benedikt XVI. pogumno imenoval »diktaturo«. Tudi zelo razširjena psihološka in motivacijska krhkost je vezana na ta izraz slabotne misli. Narašča *vzgojni problem* glede na prenašanje vrednot zaradi nenehnega menjavanja navad, vpliva mode in vzorcev.

Pojav *sekularizacije*, ki se vedno bolj širi, povečuje najrazličnejše oblike humanizma brez Boga in potiska v zasebno sfero vse oblike vere. Pluralizem v pojmovanju družine, življenja, ljubezni, spolnosti, nov pomen svetega, kriza tradicionalnih ustanov in lahek dostop do mamil so velik izziv. Opažamo, kako se ukoreninja *verski fanatizem* in iz tega izhajajoče težave za medsebojni dialog med različnimi verami. Nastajajo pa *nova verska gibanja* kot odgovor na potrebe po duhovnosti in versko shajanje. Med njimi ne smemo zanemarjati pojava sekt in tako imenovanega gibanja *new age*.

Kulturni izzivi v naši družbi

Seveda izzivi ne prihajajo samo iz zunanjega sveta, ampak nastajajo tudi znotraj same družbe in so različne vrste: staranje sobratov v nekaterih predelih družbe, krhkost vodilnih funkcij na različnih ravneh, različne življenjske razmere salezijancev v okoljih uboštva in bede.

Opažamo tudi različen vpliv mladinske kulture z njihovimi držami in vzorci življenja na osebno in skupno življenje sobratov, težave pri spoprijemanju s svetom mladih z vidika idej in obnašanja, različni poudarki glede na odnose med vzgojo in evangelizacijo, različna občutljivost glede družbenega vpliva našega poslanstva za človeški napredek. V nekaterih zelo sekulariziranih okoljih postaja dvomljiv poseben čut, ki ga moramo posvečati evangelizaciji in izrecni ponudbi Kristusa, odrešenika človeštva.

Tu in tam obstaja tudi duhovna plitvost, pastoralna površnost, oddaljenost od sveta mladih, problemi glede inkulturacije karizme ter premajhno poznanje don Boska in njegovega dela.

2.3 Trenutne smernice v Cerkvi

V duhu 2. vatikanskega cerkvenega zbora, katerega nauk, kakor je nedavno izjavil Benedikt XVI., »zelo ustreza novim potrebam Cerkve in sedanje globalizirane družbe«,¹⁰ imamo danes velike cerkvene smernice v apostolski spodbudi *Vita Consecrata – Posvečeno življenje* (1996), v apostolskem pismu *Novo Millenio Ineunte – Ob začetku novega tisočletja* (2001), v instrukciji *Ripartire da Cristo – Znova začeti pri Kristusu* (2002) in v okrožnici *Deus caritas est – Bog je ljubezen* (2005).

Ponovno začeti pri Kristusu: svetost kot pastoralni program

Ponovno začeti pri Kristusu pomeni razglašati, da je posvečeno življenje posebna hoja za njim in »živo spominjanje Jezusovega življenja in dela«. ¹¹ To »vključuje posebno občestvo ljubezni z njim, ki je postal središče življenja in nenehen vir vsake pobude«. ¹² »Trebaja je ponovno začeti pri Kristusu, saj so iz njega izšli prvi galilejski učenci. Iz njega so v teku zgodovine izšli možje in žene vseh stanov in kultur, ki jih je v moči poklica posvetil Sveti Duh, zaradi njega so zapustili družino in domovino in so brezpogojno hodili za njim. Dali so se mu na razpolago za oznanjevanje Božjega kraljestva in za delo v blagor vseh« (prim. Apd 10,38).¹³

Jezus Kristus, »danes, včeraj in vedno« (Heb 13,8), pastoralni program za Cerkev v tretjem tisočletju: »program, ki se ne menja z menjavo časov in kultur, čeprav upošteva čas in kulturo za pravi dialog in učinkovito komunikacijo«. ¹⁴ Tudi mi salezijanci kot katera koli cerkvena skupnost ali skupina moramo tak program vnesti v ustrezne pastoralne programe, »ki pomagajo, da oznanjanje Kristusa doseže ljudi, oblikuje skupnosti, se vtisne globoko v srca prek pričevanja evangeljskih vrednot v družbi in kulturi«. ¹⁵

»Nič se ne bom obotavljal povedati kar takoj na začetku«, z Janezom Pavlom II., »da je svetost tista perspektiva, v smeri katere mora težiti ce-

¹⁰ BENEDIKT XVI., *Prvo sporočilo* ob koncu evharističnega somaševanja s kardinali elektorji v Sikstinski kapeli 20. aprila 2005, OR 21. aprila 2005, str. 9.

¹¹ JANEZ PAVEL II., *Posvečeno življenje*, št. 22.

¹² CIVCSVA, *Znova začeti pri Kristusu*, št. 22.

¹³ CIVCSVA, *Znova začeti pri Kristusu*, št. 21.

¹⁴ JANEZ PAVEL II., *Na začetku novega tisočletja*, št. 29.

¹⁵ Pt.

lotna pastoralna pot«. ¹⁶ To je »temelj pastoralnega načrtovanja«. ¹⁷ Na prvo mesto spada naša svetost! To sem vam dejal že ob začetku svoje službe kot vrhovnega predstojnika in sem vam to napisal v svojem prvem pismu. ¹⁸ Danes vam to še bolj prepričano in z večjo nujnostjo ponavljam: »Svetost je 'najdragocenejši dar, ki ga lahko dajemo mladim'« (K 25), je najvišji cilj, ki ga lahko ponudimo vsem. Samo v ozračju živete svetosti bodo mladi zmogli sprejemati pogumne življenjske odločitve, odkriti načrt, ki ga zanje ima Bog, in ceniti dar poklica posebnega posvečenja«. ¹⁹

Poleg predstavitve skupnostnega vzorca privlačne svetosti moramo obupati in ohranjati »resnično stremljenje po svetosti, močno hrepenenje po spreobrnjenju in osebni prenovi v ozračju vedno intenzivnejše molitve in solidarnega sprejemanja bližnjega, zlasti tistega, ki je najbolj potreben«. ²⁰ Kot pravi vzgojitelji moramo ponuditi »pravo in tudi lastno *pedagogiko svetosti*«, ²¹ ki naj ponudi postopke, ustrezne ritmom posameznikov, in nas usposobi za izvedene voditelje na duhovni poti, da bodo tako naše skupnosti postale »krajci poslušanja in izmenjave Božje besede, obhajanja bogoslužja, učenja molitve, spremljanja in duhovnega vodenja«. ²²

Pričati za Kristusa: evangelizacija kot prednostno poslanstvo

»Ne moreva, da ne bi govorila o tem, kar sva videla in slišala« (Apd 4,20), sta odgovorila Peter in Janez na prvo prepoved oznanjevanja evangelija, ki so jima jo jeruzalemski oblastniki skušali zabičati takoj po veliki noči. Salezijanci smo navzoči v deželah antične evangelizacije, kjer se »krščanska družba« nagiba k zatonu, ter v deželah, ki z veseljem sprejemajo prvo evangelizacijo. »Ponovno moramo v sebi prižgati prvotni polet in se dati prežeti od gorečnosti apostolskega oznanjevanja takoj po binkoštih. V sebi moramo oživiti goreča Pavlova čustva, ki je vzklikal: »Gorje meni, če evangelija ne bi oznanjal« (1 Kor 9,16). ²³

¹⁶ JANEZ PAVEL II. *Ob začetku novega tisočletja*, št. 30.

¹⁷ JANEZ PAVEL II. *Ob začetku novega tisočletja*, št. 31.

¹⁸ Prim. P. CHÁVEZ, *Dragi salezijanci, bodite sveti*, GVS 379 (2002), str. 3-39.

¹⁹ P. CHÁVEZ, *Govor ob sklepu 25. VZ-a*, GVS 378 (2002), št. 196.

²⁰ JANEZ PAVEL II., *Posvečeno življenje*, št. 39.

²¹ JANEZ PAVEL II., *Ob začetku novega tisočletja*, št. 39.

²² CIVCSA, *Znova začeti pri Kristusu*, št. 8.

²³ JANEZ PAVEL II., *Ob začetku novega tisočletja*, št. 40.

»Kdor je odkril Kristusa,« je dejal Benedikt XVI. mladim ob sklepu SDM v Kölnu, »mora še druge privedi k njemu. Velikega veselja ne smemo zadrževati zase. Moramo ga prinašati drugim. V obširnih delih sveta danes pozablajo na Boga. Zdi se, kakor da vse gre dobro tudi brez njega. Hkrati pa pri vseh obstaja občutek razočaranja, nezadovoljstva nad vsem.«²⁴ Rimskim redovnikom pa je dejal: »Vaše prvo in najvišje hrepenenje naj bo pričevati, da je Boga treba poslušati in ljubiti iz vsega srca, iz vse duše, iz vseh svojih moči bolj kot vsakega drugega človeka ali stvar. Ne bojte se pokazati tudi vidno kot posvečeni ljudje in skušajte na vse načine oznanjati, da pripadate Kristusu in da je on največji zaklad, zaradi katerega ste vse zapustili (...). Cerkev potrebuje vaše pričevanje, potrebuje posvečeno življenje, ki naj se pogumno in ustvarjalno spopada z izzivi sedanjega časa.«²⁵

Velik izziv, ki je pred nami ob tisočletju, ki smo ga pravkar začeli, je, da »iz Cerkve naredimo *dom in šolo občestva*«. ²⁶ Skrajno pomembna naloga pri novi evangelizaciji, zaupana posvečenemu življenju, ²⁷ je pričevanje o občestvu, ki je »znamenje za svet in privlačna moč, ki privede človeka k veri v Kristusa«, ²⁸ ki ga »predvsem živimo v svoji notranjosti, potem v sami cerkveni skupnosti in končno tudi onkraj svojih meja, tako da vedno znova vstopamo v dialog ljubezni, zlasti tam, kjer današnji svet uničuje etnično sovraštvo in morilska norost«. ²⁹ V dobi, ki jo označuje povezanost sveta v eno (mundializacija) in vrnitev nacionalizma, je tudi naša družba, prav zato, ker je mednarodna, »poslana oznanjat s pričevanjem lastnega življenja vrednoto krščanskega bratstva in preobražujočo moč veselega oznanila« ³⁰ ter »ohranja živ čut občestvenosti med narodi, rasami in kulturami«. ³¹ Naše skupnosti so poklicane, da postanejo »kraj

²⁴ BENEDIKT XVI., *Pridiga ob sklepni maši SDM*, Köln, 21. avg. 2005. OR 21.–22. avg. 2005, str. 11.

²⁵ BENEDIKT XVI., *Nagovor redovnikom, redovnicam in članom svetnih ustanov in družb apostolskega življenja v Rimu*, Vatikan, 10. decembra 2005. OR 11. decembra 2005, str. 5.

²⁶ JANEZ PAVEL II., *Ob začetku novega tisočletja*, št. 43.

²⁷ »Od posvečenih oseb se zahteva, da so zares strokovnjaki za občestvo in uresničevanje njegove duhovnosti kot priče in strokovnjaki tistega Božjega načrta občestva, ki stoji na višku človekove zgodovine« (Posvečeno življenje, št. 46, prim. tudi št. 51).

²⁸ JANEZ PAVEL II., *Krščanski laiki*, št. 31.

²⁹ JANEZ PAVEL II., *Posvečeno življenje*, št. 51; prim. *Začeti znova pri Kristusu*, št. 28.

³⁰ JANEZ PAVEL II., *Posvečeno življenje*, št. 51.

³¹ Pt.

za usposabljanje in inkulturacijo, hkrati pa tudi pričevanja za veseljnost krščanskega oznanila«. ³²

Bolj kot naše zavode in ustanove potrebuje Cerkev našo navzočnost, naše posvečeno življenje in radikalno hojo za Kristusom. Na to nas je spomnil papež Benedikt: »Ob vedno bolj razširjenem uživaštvu se od vas zahteva pogumno pričevanje čistosti kot izraza srca, ki pozna lepoto in ceno ljubezni do Boga. Ob sli po denarju naj vaše zmerno življenje, pripravljeno za služenje najpotrebnejšim, spominja, da je Bog pravo bogastvo, ki nikoli ne propade. Ob individualizmu in relativizmu, ki navaja ljudi, da so edini zakon oni sami sebi, naj vaše bratsko življenje, zmožno ravnati se po skupnih načrtih in torej zmožno pokorščine, potrjuje, da v Boga polagate svojo uresničitev. Kako si ne bi zaželel, da naj bi kultura evangeljskih svetov, ki je kultura blagrov, rasla v Cerkvi, da bi podpirala življenje in pričevanje krščanskega ljudstva?« ³³

Vrniti se k mladim: navzočnost kot znamenje Kristusove ljubezni

Mladi so »za Cerkev poseben dar Božjega Duha«. Mi nanje lahko gledamo samo kot Jezus, z usmiljenjem (prim. Mr 6,34); ni jim treba dajati drugega kot Jezus: Božji evangelij (prav tam), ni nam treba storiti drugega kot Jezus: poskrbeti za njihove potrebe (prim. Mr 6,37). Obstaja »mladina, ki kljub negotovosti izraža svoje globoko hrepenenje po tistih pristnih vrednotah, ki v Kristusu dosejajo svojo polnost ... Če mladim predstavimo pravi Kristusov obraz, bodo Kristusa doživeli kot prepričljiv odgovor in bodo zmogli sprejeti njegovo sporočilo, tudi ko bo zahtevno in zaznamovano s križem«. ³⁴ Kot Janez Pavel se tudi mi ne smemo obotavljati in moramo »od njih zahtevati korenito izbiro vere in življenja ter jim pokazati čudovito nalogo: to je, da naj postanejo »jutranji stražarji« (prim. Iz 21, 11-12) v tej zarji novega tisočletja«. ³⁵

Njihovo evangeliziranje prek ljubeznive navzočnosti in predlogov, ki ustrezajo njihovim zahtevam, nas obvezuje, da *mladinsko pastoralo* pože-

³² CIVCSVA, *Začeti znova pri Kristusu*, št. 29.

³³ BENEDIKT XVI., *Nagovor redovnikom, redovnicam ter članom svetnih ustanov in družb apostolskega življenja rimske škofije*, Vatikan, 10. decembra 2005, OR, 11. dec. 2005, str. 5.

³⁴ JANEZ PAVEL II., *Ob začetku novega tisočletja*, št 9.

³⁵ Pt.

nemo z novim zagonom, pogumom in globoko vero, da ne bo ostala samo zabavna ali civilno vzgojna pastorala za kulturno izobrazbo ali zgolj splošno odprta za presežnost. Ko naslavljamo neposreden poziv namembnikom našega poslanstva, moramo najprej razmišljati in se odločiti za izbiro, »izhajajoč iz mladih«, ne pa iz naših problemov, ter se vrniti k mladim, ki so »domovina« našega poslanstva in svetišče naše izkušnje z Bogom.

Mladim razen oznanjenja Besede (*kerygma-martyria*) in obhajanja zakramentov (*leiturgia*) ponudimo služenje ljubezni (*diakonia*), ki je za nas vzgoja, ne pa »neke vrste dejavnost za socialno pomoč, ki bi jo lahko prepustili tudi drugim, marveč [služenje, ki] spada k sami naravi Cerkve, »neodpovedljiv izraz njenega samega bistva«. ³⁶

Pravi izziv, ki nam postavlja resno vprašanje in vključuje vso Cerkev, je problem poklicev. Hočemo spodbuditi mlade, da »se zavejo svoje odgovornosti za dejavno cerkveno življenje. Skupaj s posvečenimi služabniki in drugimi službami naj bodo te ustanovljene ali preprosto priznane, lahko prispevajo svoj delež v korist celotnega občestva, tako da ga podpirajo v njegovih mnogovrstnih potrebah.« ³⁷ »Prvenstvena naloga« nas vseh je, »da z besedo in zgledom pogumno predložimo ideal hoje za Kristusom in potem podpiramo odgovor na pobude Svetega Duha v srcu poklicanih.« ³⁸

2.4 Izzivi in cilji posvečenega življenja

Izzivi posvečenega življenja

Posvečeno življenje danes prinaša velike izzive. Ne bomo se zaustavljali pri zunanjih izzivih, kakor so sekularizacija, relativizem in globalizacija, marveč bomo rajši omenjali njegove notranje izzive.

Kljub verodostojnim napotkom apostolske spodbude o posvečenem življenju ni vedno jasno, kakšna mora biti njegova identiteta. Nenehni predlogi za njegovo preoblikovanje utegnejo zamegliti zavest o njegovi navzočnosti v Cerkvi. Pomanjkljivo razločevanje o novih oblikah posvečenega življenja podaja o njem zmedeno podobo. Pomanjkljiva teologija krščanskih poklicev končno še bolj oslabi tako identiteto.

³⁶ BENEDIKT XVI., *Bog je ljubezen*, št. 25.

³⁷ JANEZ PAVEL II., *Ob začetku novega tisočletja*, št. 46.

³⁸ JANEZ PAVEL II., *Posvečeno življenje*, št. 64.

Posvečeno življenje ne zmore vselej najti poti, da bi izrazilo svoje *pre-roštvo in verodostojnost*. Poslanstvo se mora z večjo drznostjo pognati na obzorja revščine in evangelizacije. Hoja za Kristusom mora najti oblike pristne evangeljske radikalnosti. Bratsko življenje le s težavo izraža občestvo nasproti novim zahtevam interkulturalnosti in globalizacije. Duhovno življenje še išče način, kako bi ga živeli in prinašali drugim.

Izziv, ki ga pogostokrat občutimo kot grozljivo, se tiče *negotovosti prihodnosti* posvečenega življenja, zlasti ob vprašanjih, ki se postavljajo glede preživetja v nekaterih zemljepisnih predelih. Številčno zmanjšanje, družbe brez poklicev in staranje sobratov ustvarjajo v družbah pomanjkanje načrtov, potrebo po težkih prestrukturiranjih, iskanje novih kulturnih ravnotežij. Temu se pridružujejo včasih premajhna vitalnost, poklicna krhkost in boleči izstopi. Vse to povzroča pomanjkanje motivacije, malodušnost in paraliza. V takih razmerah je težavno najti strategijo upanja, ki naj bi odprla obzorja, ponudila novo pot in zagotovila vodstvo (*leadership*).

Cilji posvečenega življenja

Naslanjajoč se zlasti na mednarodni kongres o posvečenem življenju novembra 2004 z naslovom Gorečnost za Kristusa, gorečnost za človeštvo, lahko določimo nekatere cilje za njegovo delo danes.

Predvsem vedeti, da je pomembno znati *obuditi očaranost* za obliko posvečenega življenja in jo predstaviti kot lepo in privlačno. Očaranost je tisto, kar vzbudi nalezljivo veselje, močno privlačnost, prijetno svežino in spodbujajoč optimizem. Posvečeno življenje mora vedno znova vzbujati milost in simpatijo, fantazijo in domišljijo. Vzbujati mora nastajanje moči, navdušenja in pričakovanja. Taka očaranost izhaja iz pojmovanja njegove vitalnosti, ki se kaže v prvenstvu Boga in v tesni povezanosti z njim, v osrednjem mestu Kristusa in evangeljskih svetov, v odprtosti Svetemu Duhu in v globokem duhovnem življenju, v moči in drznosti za poslanstvo, v bratskem sprejemanju in občestvu ter v osebni in skupni spreobračanju.

V posvečenem življenju moramo *razvijati karizmatično identiteto*. Brez privlačne in vključujoče karizmatične ponudbe je postopek poklicne identifikacije težak. Slabotna ponudba izzove negotovo in zmedeno identifikacijo. Vrnitev k ustanovnikovi karizmi je ena odločilnih prvin identitete. Današnja sociologija poudarja, kako kultura odličnosti, raziskovanje vidljivo-

sti in čut pripadnosti pomagajo pri razvoju identitete verskih skupin. Naša naloga pa je, da znamo z odličnostjo evangelija, vidnim in privlačnim pričevanjem našega poklica ter močnim čutom pripadnosti skupnosti in družbi teološko in karizmatično ovrednotiti te sociološke kazalnike.

Posvečeno življenje mora biti *preroško in verodostojno znamenje*, to je mora nadaljevati raziskavo, da bi našli ne samo osebne, marveč tudi skupne oblike preroškosti in verodostojnosti. Vrniti se mora k preprostejšemu, ubožnemu, zmernemu in bistvenemu slogu življenja. Poenostaviti moramo strukture, ki so pogostokrat postale breme, ki so sicer na voljo za služenje, vendar ne prinašajo Boga. Posvečeno življenje mora biti oblika alternativnega življenja, postati mora ponudba in navdih za novo kulturo, imeti mora kritično držo in postati preroško oporekanje družbi in cerkvenemu okolju.

Treba je *vzgojiti goreče osebe*. Bog goji močno gorečnost do svojega ljudstva. Na tega gorečega Boga gleda posvečeno življenje z vso pozornostjo. Posvečeno življenje torej mora vzgojiti ljudi, ki bodo goreli za Boga in bodo goreči kakor Bog. Gorečnost za Boga in za človeštvo sta bolj cilj kot izhodišče. Pomembno je utrditi sobrate v poklicu in oživiti dar, ki so ga prejeli z izpovedjo redovnih zaobljub, treba je motivirati velikodušen odgovor ter podpirati zvestobo v poklicu. Formacija ponuja motivacije, predlaga pomenljiva obzorja, nakazuje pot rasti za vsa življenjska obdobja, odpira za duhovno razločevanje in podpira poklic.

2.5 Stopnje na poti naše družbe

Pot, po kateri stopa družba, najdeva svoje korenine v prizadevanju za prenovitev posvečenega življenja, ki ga je predložil 2. vatikanski cerkveni zbor. Tu lahko poudarimo bogata razmišljanja in smernice, ki so jih izdelali naši vrhovni zbori, kar je privedlo do vedno polnejšega zavedanja o identiteti in poslanstvu današnjega salezijanca in današnje skupnosti.

Razmišljanje, začeto ob obširni analizi in smernicah *Posebnega vrhovnega zbora (PVZ)*, smo v naslednjih letih poglobljali tudi v luči cerkvenih dokumentov. V njih najdemo prostrana obzorja in osnovne temelje za načrt salezijanskega življenja v današnjem času, ki je trdno ukoreninjeno v karizmatični identiteti in v posebnem poslanstvu za mladino, ki ga uresničujemo v skupnosti in v povezanosti s salezijansko družino in z laiki.

Ko prebiramo smernice PVZ, že imamo okvirno pot, ki jo bo družba prehodila v naslednjih vrhovnih zborih. Splača se priklicati v spomin te na kratko povzete točke: ponovno odkrivanje naše identitete, živ čut za aktivno navzočnost Boga, poslanstvo za mladino in preprosto ljudstvo, graditev skupnosti, ovrednotenje salezijanske družine in enotnost v decentralizaciji. Prvo poglobitev nekaterih od teh temeljnih prvin, zlasti poslanstvo evangelizacije med mladimi, je izdelal že 21. VZ. Razmišljanje se je vedno bolj izostrovalo na naslednjih vrhovnih zborih.

22. VZ: zbor zvestobe

Dvaindvajseti zbor je bil posvečen *predelavi konstitucij* v luči 2. vati-kanskega zbora in PVZ. Upravičeno mu lahko rečemo zbor karizmatične in misijonarske identitete naše družbe in potemtaka zvestobe salezijan-cev tej identiteti in poslanstvu.

Dvaindvajseti VZ je izdelal prenovljene konstitucije, ta »verodosto-jen dokument«, je dejal don Viganò ob sklepnem nagovoru, »ki bo pomagal premeriti resnico in trenutno pomembnost naše evangeljske izbire in našega posebnega poslanstva v zgodovini. Tu imate prenovljeno "osebno izkaznico" don Boskovih salezijancev med Božjim ljudstvom!«³⁹

Potrditve prenovljenega besedila konstitucij je poziv k zvestobi. Don Viganò je spomnil salezijance na don Boskove besede salezijancem dan po potrditvi prvih konstitucij: »Veliko delo, ki ga moramo opraviti, je upo-rabljeni in natančno izpolnjevati pravila ter jih dobro uresničevati. Trdno se moramo oprijemati našega zakonika, ga preučevati v podrobnostih, ga razumeti in uresničevati.«⁴⁰ Don Bosko je nato v svoji duhovni oporoki zapisal: »Če ste me imeli radi v preteklosti, me imejte radi še v prihodnje z natančnim izpolnjevanjem naših konstitucij.«

Vse to vliva novo luč za 26. VZ, v katerem se hočemo znova oprijeti don Boska in ponovno prebirati njegovo podobo, pomembno za današnji čas. Sprejeti konstitucije kot temelj za oblikovanje in življenje salezijanca in skupnosti je pot za spoznanje don Boska in njegove pomembnosti za današnji čas. Če bomo bolje spoznali don Boska, bomo polneje živeli pra-vilo salezijanskega življenja.

³⁹ 22. VZ, št. 59.

⁴⁰ MB XII, str. 80-81. Prim. 22. VZ, št. 91.

23. VZ: zbor poslanstva

Triindvajseti zbor lahko upravičeno imenujemo zbor poslanstva, to je »poslanstva za mladino in za preprosto ljudstvo«, o čemer je govoril že PVZ, ki ga je ravno 23. VZ hotel poglobiti. Povzel pa je tudi nekatere prvine 21. VZ-a.

Zborovski dokument *Vzgajati mlade za vero* jasno poudarja poteze tega poslanstva: jasna odločitev za mlade v njihovih trenutnih razmerah in v različnih okoljih s posebno pozornostjo do potrebnjših; pristna vzgoja za vero z izrecnim evangelizatorskim delovanjem, ki se ne sme ustaviti pred pragom evangelija; vzgoja, odprta za socialno zavzemanje, za oblikovanje vesti in za rast v ljubezni; vzgoja za vero, ki naj vodi do izbire poklica; ponudba salezijanske mladinske duhovnosti.

Vse to se sklicuje na izvorno don Boskovo karizmo in poslanstvo, ki ju moramo uresničevati danes. V izpovedi vere ob sklepu zborovskega dokumenta je govor o »ponovnem poslušanju don Boska danes«. Kot pogoj za učinkovitost evangelizacije pa zbor zahteva pričevanje skupnosti.

24. VZ: zbor sodelovanja z laiki

Štiriindvajseti VZ še naprej pogloblja salezijansko karizmo in kliče v spomin drugo prvino valdoškega oratorija: don Boskovo sposobnost vključevanja mnogih v poslanstvo za mlade. Vrhovni zbor nas poziva, naj prenovimo oratorijansko srce, da bomo z laiki delili ne le poslanstvo, marveč tudi salezijanskega duha. To je nov vzorec za odnose med salezijanci in laiki, ki so poklicani, da z nami delijo isto poslanstvo in isto duhovnost.

Med vidiki, ki jih je zbor poudaril, so posebej poudarjene prvine pedagogike in duhovnosti, ki ju moramo preživljati skupaj; usposobljenost za formacijo; bistvena vloga posvečenih kot »duše VPS«; salezijanska skupnost kot porok in priča karizme. Vrhovni zbor izrecno omenja ustanove, ki jih vodijo laiki znotraj salezijanskega načrta, pri katerih se zahtevajo jasni nameni in cilji, da bodo ohranjali nedotaknjeno karizmo.

Čeprav je 24. VZ obdeloval področje laičkih sodelavcev, pa se v mnogih odlomkih nanaša na salezijansko družino, na njeno vključenost in na prizadevanje skupnosti glede nje. Zato moramo glede na 26. VZ tudi salezijanci poudarjati njeno pomembnost.

25. VZ: zbor salezijanske skupnosti

Petindvajseti VZ je poglobil še drugo bistveno prvino salezijanskega načrta: »Salezijanska skupnost danes«. Zbor je izhajal iz dejstva, da je don Bosko zbral okoli sebe skupnost posvečenih za odrešenje mladih in je opozoril na temeljne prvine načrta salezijanske skupnosti, ki vzgaja in evangelizira: bratsko življenje, evangelijsko pričevanje in animatorska navzočnost med mladimi.

Lahko še enkrat pripomnimo, da so tesno povezani med seboj jasen odnos do evangelijskih vrednot prvenstvenega mesta Boga, hoje za Kristusom, bratske ljubezni skupaj z misijonskim poletom bivanja med mladimi na don Boskov način. V tem smislu tudi poudarja ponudbo glede poklica. Bistveno vlogo, na katero opozarja 25. VZ glede uresničevanja načrta skupnosti, ima po don Boskovem mnenju ravnatelj.

Iz tega kratkega pregleda vrhovnih zborov po 2. vatikanskem zboru vidimo razvoj in poglobitev temeljnih tem našega načrta življenja posvečenih, misijonarjev mladih po don Boskovi zamisli. Zbor, kakršen bo 26. VZ, ki se osredinja na don Boska, na njegovo karizmo in poslanstvo, pomembno za današnji čas, bo lahko služil za preveritev in ponoven zagon na opravljeni poti.

2.6 Glas inšpektorij

Kot sem vam dejal, je izhodišče za izbiro teme 26. VZ-a bilo stanje v inšpektorijah, kot so ga ugotavljali zlasti skupni obiski (it. *visite d'insieme*).

V njih se je prikazala pomembnost postopkov, ki so bili sproženi glede *salezijanske skupnosti*. Od inšpektorij smo namreč zahtevali, naj ovrednotijo, kako je bil sprejet 25. VZ, težave, na katere so naleteli, in naloge, ki so jih sprejeli za njegovo uresničitev. Skupnost je bila pojmovana kot središče vsega prenavljanja. Še naprej moramo skrbeti za njeno duhovno in bratsko življenje, zagotavljati številčno in kakovostno čvrstost in jamčiti za njeno animacijo zlasti s pomočjo ravnateljevega dela in podpirati njegovo usposobljenost za razločevanje in načrtovanje.

Skupni obiski (it. *visite d'insieme*) so tudi določali cilje in največje potrebe inšpektorij. Izrazili so posebno zahtevo po oživitvi *apostolske gorečnosti* vsakega sobrata. Ni namreč mogoča prenova duhovnega in pastoral-

nega življenja skupnosti brez osebnega prizadevanja. Spomnili so tudi na aktivizem in drobitev moči in torej na površno duhovno življenje in pastoralno povprečnost. Zavedamo se, da ogenj pastoralne ljubezni, apostolska gorečnost in oratorijansko srce izvirajo predvsem iz duhovnega življenja. Poslanstvo se ne sme enačiti z ustanovami, dejavnostmi in pobudami; ono je izraz gorečnosti za reševanje duš.

Potem smo se ovedeli potrebnosti *evangelizacije*. Vsaka pokrajina ima svoje izzive. Cerkev je na kontinentalnih sinodah pokazala na njihove nove naloge v posinodalnih apostolskih spodbudah: »Cerkev v Afriki«, »Cerkev v Ameriki«, »Cerkev v Aziji«, »Cerkev v Evropi« ter »Cerkev v Oceaniji«. Tudi naša družba občuti nujnost za posodobitev svojih izbir za evangeliziranje, ki jih je izrazil 23. VZ. Dovolj je, če pomislimo na izzive, ki jih postavljajo nekrščanska verstva, posebno islam, na pojav sekt, na relativizem in na laicizem, na revščino in izrinjenost na rob družbe, na priložnosti, ki jih daje priseljevanje tujcev, na prostranstva misijonov »ad gentes«. Inšpektorije so opozorile na izrecnejšo nalogo evangelizacije na področju vzgoje.

Druga zelo nujna potreba se tiče skrbi za *salezijanske posvečene poklice*. Izkušnje naše družbe po 24. VZ nam govorijo, da za učinkovitost don Boskove karizme potrebujemo posvečene osebe. Znotraj mladinske pastoralne glede poklicev je potrebna izrecna pozornost na stanje glede salezijanskega posvečenega poklica. Potrebno si je tudi močno prizadevati za poglobitev identitete, pospeševati vidljivost, skrbeti za formacijo ter predlagati poklic salezijanskega pomočnika.

Pri skupnih obiskih (it. *visite d'insieme*) smo poudarjali tudi poziv k *evangeljskemu uboštvu*. V družbi obstaja zavest, da okolja revščine in blaginje iz različnih razlogov od nas terjajo preprostejše, strožje in na bistvene stvari omejeno življenje. Naše pričevanje je v nevarnosti, da ne bo verodostojno, če ne bomo našli izrazov, ki bodo vidno kazali na ubožno življenje. Porabništvo in pomeščanjenje porajata individualizem in hromita apostolski polet. »Iskanje udobnosti in lagodnosti« postaja zavora za pastoralni čut in apostolsko predanost. Uboštvo se mora kazati tudi v preroškem značaju ustanov. Potrebna je jasnost (transparentnost) pri odločitvah, medsebojna delitev dobrin in solidarnost s potrebnimi. Ponovno moramo postati družba ubogih in družba za uboge.

Inšpektorije se končno vprašujejo o novih *oblikah mladinske revščine*. Čuti se potreba po razmišljanju o novih oblikah revščine in ponovne navzočnosti med mladimi. Nismo še dovolj analizirali, kaj nas oddaljuje

od mladih in kako bi lažje bili med njimi. Med inšpektorijami poteka postopek, kako bi se približali potrebnejšim mladim in se naselili med njimi. Družba mora napreči vse svoje najboljše moči, ki so bolj predane in velikodušne, da bodo pripravljene iti v drznejše, bolj tvegane in zahtevnejše razmere.

Skupni obiski (it. *visite d'insieme*) so tudi opozorili na probleme, značilne za vsako pokrajino, kot na primer vprašanje preureditve, inkulturacije formacije ter formacije laikov. Tema 26. VZ bo lahko ponudila poglede in rešitve, ki bodo lahko osvetlile tudi te posebne razmere.

3. TEMA 26. VZ

Tema 26. VZ je močno izzivalna in spodbujajoča. Geslo *Da mihi animas, cetera tolle* vodi sobrata in skupnost k izvirom posvečenosti, zlasti do srčike poslanstva, ki ni nič drugega kot popolna predanost Bogu, da tako postanemo njegova vidna navzočnost med mladimi. Gorečnost za Boga in gorečnost za človeštvo, ki jo posvečeno življenje danes skuša obuditi, najde v don Boskovem programu *Da mihi animas* popolno salezijansko uresničenje.

3.1 Program don Boskovega življenja in življenja salezijanca

V geslu *Da mihi animas, cetera tolle* mi don Boskovi sinovi dobivamo motiv in metodo, kako naj bi se jasno in pogumno lotili trenutnih kulturnih izzivov.

Geslo *Da mihi animas* postavlja v sredino življenja posvečenega salezijanca čut za Božje očetovstvo, bogastvo Kristusove smrti in njegovega vstajenja ter moč Svetega Duha, ki jih je Bog dal vsakemu mlademu človeku. Hkrati pa v njem vzbuja gorečo željo, da bi mladim pokazal in jim dal okusiti njihove možnosti, da bi imeli srečno življenje, osvetljeno z vero, na tem svetu in ga ohranili za večnost. Navaja ga k delavnosti, k uporabi vseh moči in vseh sredstev, tudi kadar gre za enega samega mladega človeka, za eno samo dušo.

Drugi del gesla - *cetera tolle* spodbuja posvečenega salezijanca, naj se 'distancira' od tistega »liberalnega vzorca«⁴¹ posvečenega življenja, ki sem ga opisal v pismu *Ti si moj Bog, razen tebe nimam drugega bogastva*.⁴¹ Ni dovolj, če pripisujemo krizo prevladujoči kulturi, to je dejavnikom, kot so sekularizem, porabništvo in uživaštvo. Posvečeno življenje se je v zgodovini pojavljalo kot alternativna ponudba, kot gibanje proti trenutni kulturi, uporništvo in vnašanje vere v trenutno stanje. Otežuje pa to vnašanje vere pomanjkanje motivacij in identitete.

Don Boskovo programsko geslo povzema našo duhovnost (prim. K 4). Velja za vse salezijance v vsaki življenjski dobi. Ne le za tiste, ki so mladi in zdravi ter polni energije, marveč tudi starejši ali bolni. Gorečnost

⁴¹ P. CHÁVEZ, *Ti si moj Bog, razen tebe nimam drugega bogastva*, GVS 382 (2003), str. 3-28.

za geslo *Da mihi animas* pomeni ogenj karitativne ljubezni. Ne kaže se samo v neutrudljivi vzgojno-pastoralni delavnosti, ampak tudi v potrpežljivosti in prenašanju trpljenja, ki iz Kristusovega križa zajemata odrešilno vrednost.

3.2 Karizmatična identiteta: salezijanski duh

Dovolim si neki navedek izpred 120 let, ki bi, razen nekaterih zastarelih izrazov, lahko veljal za sodobnega. Gre za vir, ki ne izhaja iz don Boskovih krogov. Pokaže pa nam, kako so drugi ocenjevali njegovo delo in poudarjali identiteto karizme našega ustanovnika.

Gre za kardinala, vikarja mesta Rima, Lucida Marije Parocchija, ki se je l. 1884 vpraševal, kakšna je posebnost salezijanske družbe, in je takole odgovoril: »Rad bi vam govoril o tem, po čemer se razlikuje vaša družba, in o tem, kar oblikuje vaš značaj. Kot se frančiškani razlikujejo od drugih po svojem uboštvu, dominikanci po obrambi vere, jezuiti po učenosti, ima vaša družba v sebi nekaj, kar je sorodno s frančiškani, dominikanci in jezuiti, razlikuje pa se od njih zaradi predmeta in načina ... Kaj je torej značilnega v salezijanski družbi? Kakšen je njen značaj, njena zunanja podoba? Če sem prav dojel, če sem prav spoznal njen posebni značaj, njeno fiziognomijo, njeno bistveno potezo, je to karitativna ljubezen, ki jo ureničujete po zahtevah tega stoletja: *Verovali smo ljubezni. Bog je ljubezen.*⁴²

⁴² BS 8 – 1884 – št. 6, str. 89-90.

Kardinal nadaljuje takole: »Sedanje stoletje lahko privabimo in pritegnemo k dobremu samo z deli ljubezni. Današnji svet noče in ne pozna nič drugega kot materialne stvari. Ničesar noče slišati o duhovnih stvarih. Ne pozna lepote verskih resnic, ne pozna veličine vere, zavrača upanje na prihodnje življenje in taji samega Boga. To stoletje priznava dobrodelnost samo kot sredstvo in ne kot cilj in načelo. Zna analizirati to krepost, ne zna pa je povzeti v sintezo. *Animalis homo non percipit quae sunt spiritus Dei*: tako sv. Pavel. Reči ljudem tega stoletja: »Trebja je reševati duše, ki drvijo v pogubo, treba je poučiti tiste, ki ne poznajo verskih načel, treba je dajati miloščino iz ljubezni do tistega Boga, ki bo nekoč nagradil velikodušne,« tega ljudje tega stoletja ne razumejo.

Trebja se je torej prilagoditi stoletju, ki je ves prevzet. Poganom se Bog razodeva prek naravnega zakona, Hebrejcem se razodeva prek Svetega pisma, razkolnim Grkom prek velikih tradicij cerkvenih očetov, protestantom prek evangelija, sedanjemu stoletju pa prek dobrodelnosti. Recite temu stoletju: pobiram mlade z ulice, da jih ne bo povozil tramvaj, da ne bi padli v vodnjak. Zbiram jih v zavetiščih, da ne bi zapravili svojega mladega življenja z razvadami in popivanjem. Zbiram jih v šolah, da bi jih

Drugo poglavje konstitucij posebej očrtuje poteze salezijanskega duha, ko na začetku na don Boskove ustnice polaga Pavlove besede skupnosti v Filipih: »Kar ste se od mene naučili, prejeli, slišali in videli, to delajte. In Bog miru bo z vami« (Fil 4,9).

Zdi se mi, da je posrečena izbira tega odlomka za uvod v identiteto salezijanskega duha, »saj gre za ljubezniv in silen poziv k zvestobi don Bosku kot prvemu izviru salezijanskega duha, kolikor je on sam kot prvi, podobno kot Pavel, pristen posnemovalec evangelija in za nas nepogrešljiv vzorec.«⁴³

Danes veliko govorimo o temeljni *prenovi posvečenega življenja*. Izraz je pravšnji, če z njim hočemo izraziti potrebo, da bi ga privedli do njegovega temelja, ki ni nič drugega kot Gospod Jezus. »Drugega temelja namreč nihče ne more položiti namesto tistega, ki je že položen, in ta je Jezus Kristus« (1 Kor, 3,11). Ta proces lahko prinese sadove, če z njim hočemo privedi posvečeno življenje do ustanovitelja vsake karizme: »Kar ste se od mene naučili, prejeli, slišali in videli, to delajte« (Flp 4,9). Vsaka druga razlaga, ki bi jo hoteli dati poskusom prenove, je obsojena na neuspeh.

Salezijanskega duha je PVZ opredelil kot »naš lastni način razmišljanja in občutenja, življenja in delovanja, v uresničevanju posebnega poklica in poslanstva, ki nam ga Sveti Duh nenehno daje« (PVZ 86). Salezijanski duh je prvenstveno »don Boskov duh« ali poklic, življenje, delo in nauk našega očeta. Konkretno ga uresničimo v zgodovini in življenju naše družbe in salezijanske družine oziroma v življenju in svetosti salezijancev (prim. PVZ 87). Pozneje sta 21. in 22. VZ bolj organsko obogatila to opredelitev.

Drugo poglavje konstitucij prikazuje temeljne drže, ki navdajajo salezijanca: pastoralno ljubezen, ki je središče in povzetek salezijanskega duha, ki dobiva svoj izvir v srcu Kristusa, Očetovega apostola; združenje z Bogom, ki je skrivnost rasti v pastoralni ljubezni, v gledanju vere in v nenehnem upanju sredi vsakdanjega življenja; čut za Cerkev; prednostno ljubezen do mladih, ljubeznivost kot izraz duhovnega očetovstva, družinsko ozračje, optimizem in veselje, delo in zmernost, ustvarjalnost in prilagodljivost, preventivni sistem kot povzetek tega prizadevanja in končno don Boska kot konkreten vzorec salezijanskega duha.

vzgojil in ne bi postali bič za družbo in ne prišli v ječo. Kličem jih k sebi in pazim nanje, da si ne bi med seboj iztaknili oči. Šele tedaj ljudje tega stoletja razumejo in začenjajo verjeti.«

⁴³ *Načrt življenja za don Boskove salezijance*. Vodilo k branju salezijanskih konstitucij, Rim 1986, str. 142.

3.3 Apostolska gorečnost: »Božja slava in odrešenje duš«

Don Bosko je ves goren za Božjo slavo in rešitev duš. Delo za Božjo slavo in rešitev duš je zanj pomenilo uskladiti svojo voljo z Božjo, ki daje sam sebe kot ljubezen in s tem razodeva svojo slavo in svojo brezmejno ljubezen do ljudi, ki jih hoče imeti vse pri sebi v nebesih.

Don Bosko je v skoraj edinstvenem odlomku svoje »Povesti duše« (1854) izpovedal svojo skrivnost o namenu svojega delovanja: »Ko sem se odločil za to vrsto duhovniške službe, sem hotel posvetiti ves svoj napor v večjo Božjo slavo in v blagor duš, in si hotel prizadevati, da bi jih vzgojil v poštene državljane na tej zemlji, da bi nekoč postali vredni prebivalci nebes. Bog naj mi pomaga, da bi mogel tako nadaljevati do zadnjega diha svojega življenja. Amen.«⁴⁴

Pri don Bosku svetost izžareva iz njegovih del, toda njegova dela so samo izraz njegove vere. Človek ni apostol samo zaradi del, kot pravi sv. Pavel: »Ko bi govoril človeške in angelske jezike, ljubezni pa bi ne imel, ... nisem nič (1 Kor 13,1). Apostol pa postane svetnik, če ga oživlja delovna ljubezen: »Iz sadov boste spoznali njegova dela« (prim. Mt 7,16.20).

K »življenju v Bogu« in k »združenju z Bogom«, stvarnemu in ne samo psihičnemu, so povabljeni vsi kristjani. Združenje z Bogom pomeni živeti v Bogu svoje življenje, pomeni bivati v njegovi navzočnosti, pomeni biti deležen Božjega življenja, ki je v nas. Don Bosko je iz Božjega razodetja napravil razlog svojega življenja, v skladu s teologalnimi krepostmi: z vero, ki je postala privlačno znamenje za njegove fante, z upanjem, ki je zanje postalo zgovorno znamenje, z ljubeznijo, ki je postala delo ljubezni zanje.

Don Bosko je vedno ostal zvest svojemu poslanstvu dejavne ljubezni. Kjer bi jalov misticizem porušil mostove s stvarnim življenjem, ga je vera prisilila, da je ostal na okopih zaradi skrajne zvestobe do revnih fantov. Kjer bi se prikradla utrujenost in naveličanost, ga je podpirala Pavlova beseda: »*Caritas Christi urget nos – Kristusova ljubezen nas stiska*« (2 Kor 5,14). Njegova ljubezen se ni nikoli ustavila pred težavami: »*Vsem sem postal vse, da bi jih nekaj zagotovo rešil*« (1 Kor 9,22). Ni se bal porazov na vzgojnem področju, marveč lenobe in izmikanja.

⁴⁴ Prim. J. BOSKO, *Načrt pravilnika za fantovski oratorij sv. Frančiška Saleškega v valdoški četrti*. Uvod, objavljeno v: P. BRAIDO, *Don Bosko vzgojitelj*, spisi in pričevanja. Rim, LAS 1997, str. 111.

Pri don Bosku je obstajala aktivna duhovna teologija. Hotel je delati zaradi nujnosti in v zavesti Božjega poslanstva. Odločitev za delavnost njegovi razlagi askeze (premagovanja) daje poseben poudarek: odločil se je samo zaradi apostolskega dela. Če je pri sv. Alfonzu askeza predvsem v notranjem človeku, pa pri don Bosku dobiva smisel šele v odnosu do dela: obstaja v žrtvovanju za dela, ki mu jih je Bog sam pokazal.

Pri don Bosku so stvari minljive, hkrati pa koristne za namene, ki so mu bili pri srcu. Ni se okorelo držal določenih shem. Bolje je, da jih razlagamo bolj praktično, pastoralno in duhovno kakor teološko-teoretično. Pri njem ima apostolska gorečnost svoj poseben pomen: rešitev duš je treba doseči z ljubeznivostjo, krotkostjo, veseljem, ponižnostjo, pobožnostjo do evharistije in Marije ter z ljubeznijo do Boga in do ljudi.

3.4 Da mihi animas

Za don Boska se prvi del gesla *Da mihi animas* izraža v gorečnosti za rešitev duš, ki dobiva konkretno obliko v nujnosti evangeliziranja in v nujnem obujanju poklicev za posvečeno življenje.

3.4.1 Nujnost evangelizacije

Potrebno je motivirati in spodbujati k evangelizaciji. Ravnamo se po don Boskovem zgledu, ki je kot nujno nalogo občutil rešitev mladine: »ni napravil koraka, ki ne bi imel za cilj rešitve mladine« (K 21). Ravnamo se po potrebah vseh ljudstev, da bi spoznali evangelij, ki je vir počlovečenja in človeškega napredka.

Za družbo je prvenstvena naloga, da načelno izbere evangelizacijo na vzgojnem področju. Pa tudi kjer oznanjamo evangelij, se ne moremo odreči vzgoji, ne moremo, da ne bi vzgajali. Zlasti za nas salezijance ni mogoča kateheza brez vzgoje.

Evangelizacija danes prinaša nove naloge posebej za vsako pokrajino. Zato mora vsaka pokrajina preučevati razmere za evangelizacijo. Le-ta zahteva tudi večjo mobilnost, da se preselimo tja, kamor nas kliče poslanstvo.

3.4.2 Nujnost sklicevanja

Tudi tukaj se prvenstveno ravnamo po don Bosku. Zavedal se je, da ob mnogih potrebah mladih vsega ne bo mogel sam. Zato je mnoge prosil za razpoložljivost in usposobljeno delo. Dojel je tudi, da za neprekinjenost in življenjsko moč svoje karizme potrebuje posvečenih oseb. Zlasti je razumel, da mora imeti salezijance duhovnike in pomočnike.

Tudi mi smo po 24. VZ-u opazili, da je potrebno vključiti laike, da pa karizma ne napreduje, če ni močnega jedra posvečenih, ki se zavedajo svoje identitete. Prav tako smo se ovedeli, da je v družbi v nevarnosti njena identiteta, če izgubimo prvino posvečene laiščnosti. Zato je posebno nujno, da ohranjamo v družbi poklic salezijanskega pomočnika.

Zato si moramo pridobiti usposobljenost, da bomo vključevali in predlagali mladim don Boskovo karizmatično izkušnjo in jih klicali, naj ostanejo pri njem za vedno. Moramo pa tudi ponuditi sistematično spremljanje poklicev za salezijansko posvečeno življenje v obeh oblikah, duhovniški in laiški.

3.5 Cetera tolle

Za don Boska je drugi del gesla - *cetera tolle* pomenilo odpoved vsemu, kar bi nas utegnilo oddaljiti od Boga in mladih. Danes za nas dobiva to konkretno obliko v evangeljskem uboštvu in v izbiri, da se približamo »revnejši, zapuščeni in ogroženi mladini« ter da smo občutljivi za nove oblike revščine in se odpravimo v nova obzorja njihovih potreb.

3.5.1 Evangeljsko uboštvo

Posvečeno življenje bo v prihodnosti obstajalo v radikalni hoji za pokornim, ubogim in čistim Kristusom. Če nam vsi trije evangeljski sveti govorijo o popolni predanosti Bogu in mladim, nas uboštvo nagovarja za darovanje brez pridržka in odlašanja do zadnjega diha našega življenja, kot je to storil don Bosko. Življenje po evangeljskih svetih v nas sprošča najbolj skrite sile za darovanje.

Nič ni bolj protislovnega in neskladnega kot napraviti zaobljubo popolne predanosti samega sebe z evangeljskimi sveti, potem pa si pridržati

svoje sile in sposobnosti ter živeti kot delno zaposlitev poslanstvo ter popuščati pomeščanjenju in na starost iti v poklicni pokoj ter se ne brigati za dramo revščine, v kateri ginejo milijoni po svetu.

Salezijanci izpričujemo uboštvo v neutrudljivem delu in zmernosti, pa tudi s strogostjo, preprostostjo, zadovoljni z najpotrebnejšim, pripravljeni deliti z drugimi, pa tudi s solidarnostjo in odgovornim upravljanjem dobrin.

Naše uboštvo od nas zahteva reorganizacijo dela v ustanovah, da se bomo lahko ognili nevarnosti, da bi postali bolj podjetniki za vzgojo kot vzgojitelji, bolj upravniki vzgojnih ustanov kot apostoli in vzgojitelji. Kdor se je odločil za hojo za Kristusom, se je odločil za njegov slog življenja, da ne bo iskal bogastva, da bo živel blagor uboštva in srčne preproščine ter bo vedno rad z mladimi.

3.5.2 *Nova obzorja*

Podoba don Boska, ki hodi po turinskih ulicah in išče mlade v stiskah, ni zgolj zgodbica. Za nas je to zapoved in naravna oblika delovanja. Askeza preventivnega sistema terja od nas, da gremo k najpotrebnejšim mladim in živimo tam, kjer so oni. Kot posamezniki in kot ustanova moramo pokazati na tisto, kar nas ovira, da bi videli njihovo stvarnost, čeprav jo vidimo, in nam ne da, da bi ukrepali z don Boskovo mislijo in njegovim srcem. Razpoložljivost terja, naj bomo pripravljeni iti v najbolj drzne, najbolj tvegane, najtežje in najzahtevnejše razmere našega poslanstva.

Govoriti o novih vrstah revščine pomeni imeti pred očmi, da so danes vsi mladi česa potrebni, da pa so to predvsem tisti, pri katerih se kopiči materialna, čustvena, duhovna in kulturna revščina. Govoriti o novih obzorjih glede na različne razmere, kjer uresničujemo salezijansko poslanstvo, lahko pomeni biti pozoren na priseljevanje, na izrinjenost na rob družbe, na diskriminacijo, na spolno zlorabljanje, na delo mladoletnikov in na pomanjkanje verskega čuta.

Odločitev za najrevnejšo mladino in za nova obzorja, kje nas ona pričakuje, ima svoj vir in svojo najglobljo motivacijo v ljubezni do Boga, ki nas priganja k dejavni ljubezni. To nas varuje pred kakršno koli težnjo po ideologiji in družbeni vlogi.⁴⁵ Ta odločitev ima edini namen oznanjati evan-

⁴⁵ Prim. BENEDIKT XVI., *Bog je ljubezen*, št. 31 b.

gelij, kakor je nakazal Jezus v nazareški shodnici ob začetku svojega javnega delovanja: »Duh Gospodov je nad menoj, ker me je mazilil, da prinesem blagovest ubogim« (Lk 4,18). Ne gre torej za to, da bi skrčili našo izbiro za mlade na zgolj človeški napredek, marveč da jim damo Jezusa in njegov evangelij.

3.6 Pogoji za uresničevanje teme

Da bi pospešili uresničevanje teme, moramo izpolniti nekatere pogoje: določiti postopke, spremeniti miselnost in premenjati strukture.

Postopki, ki se jih moramo lotiti

Če imamo pred očmi cilje 26. VZ-a, to je okrepiti našo karizmatično identiteto, tako da izhajamo iz don Boska, in obuditi v srcu vsakega salezijanca gorečnost gesla *Da mihi animas, cetera tolle*, moramo vedeti, da take cilje lahko dosežemo z nekaterimi postopki, ki se jih moramo držati.

Karizmatična identiteta od nas terja *zrelo poznanje don Boska*, njegovih nagibov, njegovih duhovnih in apostolskih izbir in *poznanje konstitucij*, ki so don Bosko danes med nami.

Apostolska gorečnost terja od nas poživitev izrecne *evangelizacije* v vseh naših ustanovah, pogum za *ponudbo poklica* za salezijansko posvečeno življenje, prenavo *sloga življenja v uboštvu*, strogosti in solidarnosti, *iskanje delovnih področij*, v katerih se bomo mogli osrediniti bolj na vzgojne in evangelizacijske prioritete našega poslanstva kot na upravljanje ustanov, opredelitev novih oblik revščine in lastnih razmer, novo ovrednotenje naših ustanov in dejavnosti s karizmatičnega vidika.

Prvi korak v tem procesu moramo napraviti z *vključevanjem skupnosti in prek inšpektorialnih zborov*, na katerih moramo določiti Božji klic glede zgoraj omenjenih vidikov, preveriti stanje skupnosti glede tega in ugotoviti izzive, ki se pojavljajo, ter nakazati korake, ki jih moramo napraviti za njihovo prenavo.

Drugi korak pa bo 26. VZ in delovne smernice, ki jih bo VZ dal vsej družbi.

Miselnost, ki jo moramo spremeniti

Na osebni ravni se moramo spreobrniti glede salezijanske karizmatične identitete, tako da spodbudimo vsakega sobrata, da v sebi prebudi navdušenje in vztrajnost v poklicu, da spremeni svoje srce in na novo zaživi svojo apostolsko gorečnost.

To naj sobrate spodbudi k delu z močnimi duhovnimi in psihološkimi motivi ter v njih izboljša karizmatično identifikacijo in samospoštovanje.

Zato morajo v sebi obuditi zavest, da so posvečeni salezijanci. Prepričano naj zaživijo slog preprostega in ubožnega življenja, se izogibajo »liberalnega vzorca« posvečenega življenja in se z apostolsko predanostjo lotijo evangelizacije mladih ter naj bodo pripravljeni na posodobljenje in prenovo in na pospeševanje skupnega načrta.

Strukture, ki jih moramo menjati

Postopek pri menjavanju struktur mora potekati v skladu s prepričanjem, da »se poslanstvo ne ujema s pastoralnimi pobudami in dejavnostmi«.

Zato je treba učinkovito menjati strukture skupnega življenja in uresničevanja poslanstva: alternativne vzorce ustanov, revizijo vlog salezijancev pri uresničevanju poslanstva in vodenje večplastnih ustanov.

Te spremembe morajo potekati pod vodstvom pogumnih odločitev vladajočih struktur, da bodo ljudje lahko verjeli našemu prepričanju.

4. MOLITEV ZA 26. VZ

Ob sklepu se obračam na inšpektorije, vizitatorije in delegature, na skupnosti in na sobrate, da zaživijo ozračje vrhovnega zbora, zbrani okoli Marije, v skupni molitvi, pozorni za navdihe Svetega Duha.

VZ ni omejen samo na zborovanje inšpektorjev in delegatov, ampak obsega celoten potek od sklicanja do potrditve smernic: vključuje vse skupnosti in vsakega sobrata.

VZ je pomemben predvsem zaradi postopkov, ki jih uvaja. Ti postopki se ne morejo uresničiti v enem šestletju, ampak sprožijo pobude za spremembe, ki segajo prek obdobja enega vrhovnega zbora do drugega.

VZ je napet čas nenehnega izobraževanja, ki pospešuje spremembo miselnosti. Spodbuja nas, da gledamo v ogledalu Božjega klica, ki je izražen v konstitucijah, ne toliko da bi nam odvzel pogum, ko gledamo na našo stvarnost, marveč bolj da nam pomaga skupaj iskati pota, ki naj bi nas pripeljala do polnejšega odgovora.

VZ nam pomaga razločevati Božjo voljo glede družbe v sedanjem zgodovinskem trenutku, da bi bolje odgovorili na njegov načrt in na pričakovanja mladih. To terja od nas močno ozračje molitve in poslušanja Božje besede.

Mariji, ki je s svojim materinskim posegom sodelovala, da je Sveti Duh obudil svetega Janeza Boska (prim. K 1), ki mu je pokazala »njegovo delovno področje med mladimi in ga nenehno vodila in podpirala, posebno pri ustanovitvi Družbe« (K 8), izročamo te salezijanske binškoosti, kar bo 26. VZ. Z njeno pomočjo bomo tako mogli zvesto nadaljevati poslans-tvo med mladimi kot »pričevalci neizčrpne ljubezni njenega Sina« (K 8).

Predlagam vam sedaj molitev k našemu očetu don Bosku, ki jo bomo molili v skupnostih in posamezni sobratje, da nam od Gospoda izprosi, kako bi v svojih srcih ponovno obudili gorečnost po geslu *Da mihi ani-mas, cetera tolle*. Pomaga naj nam v pripravi in pri samem poteku 26. VZ-a, od katerega pričakujemo sadove za našo družbo in za mlade.

MOLITEV K DON BOSKU

*SVETI JANEZ BOSKO,
na priprošnjo Matere Marije
te je Sveti Duh navdihnil
za delo pri odrešenju mladine.*

*V svoji veliki dobroti je Gospod storil,
da si za nas postal oče in učitelj;
v geslu "Daj mi duše, drugo vzemi"
pa si nam podaril čudovit načrt življenja.*

*Po Božjem navdihu si nam izročil
izvirno duhovnost življenja in delovanja
ter v njeno središče postavil pastoralno ljubezen.*

*Prosimo te, naj naše srce močnejše zagori
v prizadevanju za novo evangelizacijo,
da bomo prepričljiva znamenja
Božje ljubezni do mladih.*

*Bogu v slavo in za odrešenje mladine
naj vedro in veselo sprejemamo
vsakdanje zahteve in odpovedi apostolskega življenja.*

*Zborovanje sobratov naj nam pomaga,
da bomo okrepili karizmo salezijanskega poklica
in poživili gorečnost v apostolskem služenju.*

AMEN.

Prisrčno vas pozdravlja

Pascual Chávez V.
vrhovni predstojnik